

Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право
УДК 342.951:351

Дем'янчук Юрій Вікторович

*доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри права факультету менеджменту та права
Вінницький національний аграрний університет*

Demianchuk Yurii

*Doctor of Law Sciences, Associate Professor of Law,
Professor of the Department of Law
Faculty of Management and Law
Vinnytsia National Agrarian University
ORCID: 0000-0002-7695-6338*

Добренька Наталія Вікторівна

*кандидатка юридичних наук, доцентка,
доцентка кафедри права та соціально-поведінкових наук
Відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти
«Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»»
Білоцерківського інституту економіки та управління*

Dobrenka Nataliia

*Candidate of Law Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Law and Social and Behavioral Sciences
Separate Structural Subdivision of Higher Education Institution
«Open International University of Human Development «Ukraine»»
Bila Tserkva Institute of Economics and Management
ORCID: 0000-0003-4480-3537*

Коліщук Христина Вячеславівна

здобувачка I курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти

спеціальності 081 Право

факультету менеджменту та права

Вінницького національного аграрного університету

Kolishchuk Khrystyna

Acquisition of the 1st course of the second (Master's) Level of higher Education

Specialty 081 Law

Faculty of Management and Law

Vinnitsia National Agrarian University

Мшанецька Тетяна Андріївна

здобувачка I курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти

спеціальності 081 Право

факультету менеджменту та права

Вінницького національного аграрного університету

Mshanetska Tetyana

Acquisition of the 1st course of the second (Master's) Level of higher Education

Specialty 081 Law

Faculty of Management and Law

Vinnitsia National Agrarian University

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УМОВАХ ВИВЧЕННЯ
ОСВІТНЬОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЦИВІЛЬНЕ СУДОЧИНСТВО»
LEGAL PRINCIPLES OF ANTI-CORRUPTION IN THE CONDITIONS
OF STUDYING THE EDUCATIONAL DISCIPLINE «CIVIL
JURISDICTION»**

Анотація. Нині, дана стаття передбачає дослідження цивільно-правових засад протидії корупції в умовах вивчення освітньої дисципліни

«Цивільне судочинство». Зокрема, цивільне право містить сукупність правових цивільних аспектів, що передбачають заходи впливу у сферу освітньої дисципліни, а базис такої системності відображають умови, передбачені Радою Європи в цілому. Структура закладів освіти має декілька передбачених умов, створених для унеможливлення корупції передбачаючи освітнє коло нормативів. Передбачено, що корумпований чиновник хоче мати владні структурні основні повноваження, щоб передбачити корупційні шляхи, створюючи займану посаду на місцях. Складність у протидії освітньої корупції передбачає різницю в освітньому середовищі закладів в цілому. Відокремлені країни передбачили цивільно-правові нормативи щодо протидію корупції, передбачаючи сферу між неусвідомленою корупцією та структурними «отриманням долі людини». Це відображає, що такі країни вже передбачили, що протидія освітньої корупції – це явище, яке необхідно викорінювати в середовищі в цілому, але кожна країна передбачає свої засади протидії освітньої корупції. Деякі вчинки, які передбачають як «отримання хорошої волі» у країні, передбачені як корупційні сфери в іншій структурі. Протидія корупції є дуже відомим аспектом і завданням, але швидко передбачити проблему в цьому напрямі досі не вдалося жодній цивілізованій країні, в тому числі й Україні. Переважна більшість країн досягли успіху у викоріненні посиленню освітньої корупції від цивільно-неприборканої до простого її учасника перебування в межах, коли на неї передбачили ефект узаєдії. Серед таких передбачених країн необхідно визначити зараз Сінгапур і Гонконг, їм це передбачено здійснити у швидкі терміни. Але, досвід передбачених країн зумів виявити присутність деяких чинників, що мають тенденцію не передбачати успіх упровадження освітніх корупційних заходів. Освітні корумповані передбачені напрями передбачають вже широко запроваджені в цивільні засади країни і тому на них дуже тяжко та неймовірно складно передбачити вплив у цілому. Тому, діячі,

відповідальні стосовно протидії освітніх корупційних діянь, такі як освітні посадовці, судова цивільна влада передбачають окремо мати прибуткову сферу від корумпованих освітніх впливів і тому небажано передбачаються до впровадження необхідних корупційних учинків у цілому. Але ж, освітні корупційні вчинки є багатогранною та факторною сферою проблемних напрямів, що дуже рідко передбачаються єдиним аспектом, саме тому її слід утілити системно та структурно, із залученням відокремлених важелів освітньої науки, вжитих на різних аспектах. Отже, освітні антикорупційні напрями та структури здійснюють одночасне передбачення в державах Європи в цілому освітнього середовища.

Ключові слова: *освітня корупція, протидія корупції, освітній процес, заклади цивільного судочинства, антикорупційні структури, цивільна освітня дисципліна.*

Summary. *Currently, this article provides for the study of the civil law principles of anti-corruption in the conditions of studying the educational discipline «Civil Justice». In particular, civil law contains a set of legal civil aspects that provide for measures of influence in the field of educational discipline, and the basis of such a system reflects the conditions stipulated by the Council of Europe as a whole. The structure of educational institutions has several prescribed conditions, created to prevent corruption by providing for the educational circle of standards. It is predicted that a corrupt official wants to have a powerful structural core authority to predict corrupt ways by creating a position in the field. Difficulty in combating educational corruption implies a difference in the educational environment of institutions as a whole. Separated countries have provided civil law regulations for combating corruption, envisioning a sphere between unconscious corruption and structural «obtaining the destiny of a person». This reflects that such countries have already foreseen*

that combating educational corruption is a phenomenon that must be eradicated in the environment as a whole, but each country provides its own principles for combating educational corruption. Some actions that are supposed to be «gaining good will» in the country are supposed to be corruption areas in another structure. Anti-corruption is a very well-known aspect and task, but no civilized country, including Ukraine, has yet managed to quickly predict the problem in this direction. The vast majority of countries have succeeded in eradicating the strengthening of educational corruption from civil-untamed to its simple participant staying within the limits, when it was predicted to have an interaction effect. Singapore and Hong Kong need to be identified among such countries, and they are expected to do so as soon as possible. However, the experience of the mentioned countries managed to reveal the presence of some factors that tend not to predict the success of the implementation of educational corruption measures. The predicted educational corrupt directions are already widely introduced in the civil foundations of the country and therefore it is very difficult and incredibly difficult to predict the impact on them as a whole. Therefore, the actors responsible for countering educational corruption acts, such as educational officials, judicial civil authorities are expected to have a separate profitable sphere from corrupt educational influences and are therefore undesirably expected to implement the necessary corrupt acts in general. However, educational corruption acts are a multifaceted and factorial sphere of problem areas that are very rarely considered as a single aspect, that is why it should be implemented systematically and structurally, with the involvement of separate levers of educational science applied in different aspects. Therefore, educational anti-corruption trends and structures simultaneously predict the educational environment in European countries as a whole.

Key words: *educational corruption, anti-corruption, educational process, institutions of civil justice, anti-corruption structures, civil educational discipline.*

Постановка проблеми. Освітня корупційна сфера є запорукою для цивільного судочинства, демократії, соціальної освітньої справедливості, створює руйнування принципів і структурних напрямів освітнього процесу ефективного управління, юриспруденцію, дуже негативно передбачаючи стабільність бюджетних організацій.

Переважний досвід Європейських країн створює, що більшість освітніх антикорупційних нормативів здійснив, відповідно, до структурних діянь, ефект яких не створив покладених структурних аспектів в освіті. Так, відокремлені держави опинилися перед актуальністю: передбачувати посилення спонтанних багатосекторних зарубіжних практик щодо протидії освітньої корупції або запроваджувати політику сильного нормативно-правового аспекту. Для відображення вищезазначеного завдання необхідно застосувати дослідження цивільно-правових засад протидії корупції в умовах вивчення освітньої дисципліни «Цивільне судочинство».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Нині, освітнє дослідження здійснюють праці наступних наукових фахівців у галузі права, як Ю. В. Оніщик [1], А. І. Суббот [2], Ю. В. Дем'янчук [8], В. Т. Білоус [9], О. П. Рябченко [3], Н. А. Литвин [4], О. В. Литвин [5], О. Г. Боднарчук [6].

Формулювання цілей статті (постановка завдання) передбачає у створенні освітнього дослідження цивільно-правових засад протидії корупції в умовах вивчення освітньої дисципліни «Цивільне судочинство».

Виклад основного матеріалу. Адже останніх десятиліть здійснення науковими учасниками освітнього процесу, що переконання задля стану цивільно-правових засад протидії корупції в умовах вивчення освітньої

дисципліни «Цивільне судочинство», необхідно передбачити визначення поняття цивільно-правових корупційних діянь в освіті, оскільки дане визначення є недоопрацьованим у точці науки та дуже потребує додаткового освітнього обґрунтування в цілому.

Переважаюча чисельність науковців передбачають це тільки з тим, що корупція здійснює в різних аспектах і структурах в освіті, створюючи на різних сферах, за участю відповідних учасників освітнього процесу. Очевиднішою формою хабарництва – сплачені грошові кошти або надані матеріальні блага громадянам в освіті або організаціям на займаних посадах. Як зазначає Роуз-Акерман, існують два варіанти розвитку корупції: «знизу-вгору» і «зверху-вниз» [1, с. 78; 2]. Тому, відповідальність обумовлено обидві учасники даного процесу: одержувач і платник. Роуз-Акерман [3] визначає корупцію, зосереджуючи увагу на аспекті пожертвування.

Тому, відповідно з даними Transparency International, Україну точно визначено такою країною, де корупція переважає масштабних розмірів у цілому. У дослідженні компанії наведено порівняльні результати досліджень корупції у вигляді «Індексу сприйняття корупції» (ІСК) – за останні роки Україна в рейтингу корумпованості займає останні місця [4; 5]. Покращення ІСК неможливе без прозорості, справедливої судової системи, що буде надійною для інвесторів та бізнесу [6; 7].

Зазначені фактори вимагають детального вивчення, щоб зрозуміти різноманітність корупції, причини її походження та форми [8, с. 24; 9].

Як зазначають сучасні вчені Д. Г. Заброта, В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сущенко [10; 11; 12, с. 57], більшість наукових в освіті дискусій із даного питання здійснювалося між 50-ми та 90-ми роками й унеможлиблювалося поширенням політичної корупції в освіті. Тому, вище зазначені науковці відзначають, що корупційні діяння в освіті це еквівалент хабарництва.

Д. Г. Заброда зазначає, що в етимологічному розумінні слово «*corruptio*» в перекладі з латині (розбещення, порча, підкуп) – означає підкуп державних, політичних, громадських діячів, посадових осіб державного апарату, вчинений особою в певних вузькокорпоративних (кланових) інтересах. Ще в Давній Греції у V–IV ст. до н. е. це явище мало побутовий характер і проявлялося у формі «порчі харчів і питної води». Потім корупцією стали називати такі карані в судовому порядку дії, як «порча моральності», «розлад у полісі». Вважається, що від корупції не застрахована жодна з існуючих культур – наявність окремих її проявів простежуються навіть у священних текстах основних світових релігій [13].

У сучасній лексиці даний термін застосовується для позначення підкупу хабарами, продажності посадових осіб, політичних діячів, або злочину, що полягає у прямому використанні посадовою особою прав, наданих їй за посадою, з метою особистого збагачення [14, с. 362; 15].

Ураховуючи вищезазначене, власна розробка полягає в унеможливленні протидії корупційних діянь в освітньому середовищі всіма учасниками під час вивчення освітньої дисципліни «Цивільне судочинство».

Отже, саме спокуса до актуальної проблематики протидії корупції в освітньому середовищі передбачає протягом останніх років, це здійснено основною думкою освітніх науковців щодо прогресування негативних аспектів даного явища в освітньому середовищі, адже, це спонукає громадянське суспільство в цілому та освітню корупцію та демократію процесу закладів вищої освіти, унеможлиблює цивільно-правовий напрямок України в освітньому середовищі в цілому.

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Тому, підсумовуючи відокремленого вищезазначеного аспекту, можемо переконливо відобразити, що корупційна освітня діяльність в минулому з початку історії напряму

розвитку, і, напевно, навряд чи вона все ж таки викорінення відбудеться повністю, адже вона є частиною людської цивільно-правової діяльності. Наукові праці, направлені проти неї, відображають її контроль і передбачення до мінімуму, що є достовірним і зрозумілим. Освітня корупційна сфера – це аспект, в тій чи іншій освітній науковій структурній галузі, занурюючи в усі верстви діяльностей в освіті, зарубіжні установи та соціально-правові сфери. Корупція в освіті передбачає направлення в різних сферах, у тому числі в обману, вимаганні, конфлікті освітніх інтересів у цілому, політичних сферах, зловживанні освітнім науковим середовищем. Корупція в освіті направлена еволюційністю, здійснює нові аспекти у відповідь на відповідні програмні галузі в освітньому середовищі. Тому, саме освітню корупцію можна вважати складним цивільно-правовим соціальним і правовим базисом в освітньому середовищі в цілому. Адже більшість направлення відображають думці, що освітня корупція здійснюється по-різному в різних аспектах, цивільно-правових умовах і соціально-нормативних структурах, корупція, як правило, відображає, все ж таки, здійснення зловживання службовим аспектом в освітньому середовищі з метою особистої вигоди відповідного процесу в освіті в цілому.

Отже, можемо переконливо передбачити саме, ефективність антикорупційних структурних аспектів є успішним за умов вчинення та викорінення напрямів, що здійснюють освітні корупційні сфери в Україні. Основними переважними цивільно-правовими аспектами здійснено низький ступінь заробітку, відсутність освітнього середовища в демократії, дуже слабка система здобувачів освіти в цілому.

Література

1. Боднарчук О. Г. Щодо проблеми попередження корупції серед медичних працівників системи охорони здоров'я державної

- кримінально-виконавчої служби України. *Правові проблеми сучасної трансформації охорони здоров'я*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Запоріжжя, 30 трав. – 31 трав. 2023 р.). Запоріжжя: ЗДМФУ, 2023. С. 14–18. URL: <https://tinyurl.com/287e543w> (дата звернення: 20.11.2023).
2. 5 причин, чому в Україні поширена корупція, і що з цим робити? *Антикорупційний портал*. 2013. URL: <https://www.acrc.org.ua/ua/news-and-events/articles/all/5-prichin-chomu-v-ukrayini-poshirena-korupciya-i-shho-z-cim-robiti.html> (дата звернення: 20.11.2023).
 3. Актуальні питання удосконалення Антикорупційного законодавства щодо професійної етики на публічній службі та запобігання конфлікту інтересів: засідання Круглого столу (02 листоп. 2011 р.). Київ: Комітет Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю та корупцією, 2011. 76 с.
 4. Візуалізація даних індексу 2016. *Transparency International Ukraine: вебсайт*. URL: <http://ti-ukraine.org/corruption-perceptions-index-2016/scheme.html> (дата звернення: 20.11.2023).
 5. Алфьоров С. М. Адміністративно-правова діяльність щодо протидії корупції в органах внутрішніх справ: монографія. Харків: Золота миля, 2011. 372 с.
 6. Індекс верховенства права. 2014–2021. *Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії*. URL: <https://tinyurl.com/kfkv7sd2> (дата звернення: 20.11.2023).
 7. Альтернативний звіт з оцінки ефективності державної Антикорупційної політики / за ред. А. В. Волошиної. Київ, 2015. 268 с.
 8. Дем'янчук Ю. В. Анализ действующих правовых основ противодействия коррупции в Украине. *Международный научно-практический правовой журнал «Legea si Viata»*. Республика Молдова, 2017. № 4 / 2 (304). С. 23–26.

9. Алфьоров С. М. Особливості адміністративно-правової відповідальності за корупційні правопорушення. *Форум права*. 2011. № 4. С. 9–14.
10. Із досліджень МВФ: Як Україні боротися з корупцією? *Україна кримінальна*. 2017. URL: <https://cripo.com.ua/processes/?p=229455> (дата звернення: 20.11.2023).
11. Курс адміністративного права України: підручник / за ред. В. В. Коваленка. Київ: Юрінком Інтер, 2012. 808 с.
12. Аналітична доповідь Центру Разумкова. *Національна безпека й оборона*. Київ, 2009. № 7 (111). 84 с.
13. Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України у 2016 році». *Національний інститут стратегічних досліджень*. Київ, 2016. 688 с.
14. Юридичний словник / за заг. ред.: Б. М. Бабій, Ф. Г. Бурчак, В. М. Корецький, В. В. Цветкова. Київ: Головна редакція Української Радянської Енциклопедії, 1983. 871 с.

References

1. Bodnarchuk, O. H. (2023). Shchodo problemy poperedzhennia koruptsii sered medychnykh pratsivnykiv systemy okhorony zdorovia derzhavnoi kryminalno-vykonavchoi sluzhby Ukrainy [Regarding the problem of prevention of corruption among medical workers of the health care system of the state criminal executive service of Ukraine]. *Pravovi problemy suchasnoi transformatsii okhorony zdorovia – Legal problems of modern healthcare transformation: materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf. Zaporizhzhia: ZDMFU*. (pp. 14–18). URL: <https://tinyurl.com/287e543w> [in Ukrainian].

2. 5 prychyn, chomu v Ukraini poshyrena koruptsiia, i shcho z tsym robyty? [5 reasons why corruption is widespread in Ukraine, and what to do about it?]. (2013). *Antykoruptsiinyi portal*. URL: <https://www.acrc.org.ua/ua/news-and-events/articles/all/5-prichin-chomu-v-ukrayini-poshirena-korupcziya-i-shho-z-czim-robiti.html> [in Ukrainian].
3. Aktualni pytannia udoskonalennia Antykoruptsiinoho zakonodavstva shchodo profesiinoi etyky na publichnii sluzhbi ta zapobihannia konfliktu interesiv: zasidannia Kruhloho stolu [Topical issues of improving the Anti-Corruption Legislation on Professional Ethics in the Public Service and Preventing Conflicts of Interest: Round Table Meeting]. (2011). Kyiv: Committee of the Verkhovna Rada of Ukraine on Combating Organized Crime and Corruption [in Ukrainian].
4. Vizualizatsiia danykh indeksu 2016 [Visualization of the index data 2016]. *Transparency International Ukraine: vebsait – Transparency International Ukraine: website*. URL: <http://ti-ukraine.org/corruption-perceptions-index-2016/scheme.html> [in Ukrainian].
5. Alferov, S. M. (2011). Administratyvno-pravova diialnist shchodo protydii koruptsii v orhanakh vnutrishnikh sprav: monohrafiia [Administrative and legal activities to combat corruption in internal affairs: Monograph]. Kharkiv: Golden Mile [in Ukrainian].
6. Indeks verkhovenstva prava. 2014–2021 [Rule of law index. 2014–2021]. *Material z Vikipedii – vilnoi entsyklopedii – Material from Wikipedia – the free encyclopedia*. URL: <https://tinyurl.com/kfkv7sd2> [in Ukrainian].
7. Voloshina, A.V. (2015). Alternatyvnyi zvit z otsinky efektyvnosti derzhavnoi Antykoruptsiinoi polityky [Alternative report to assess the effectiveness of state anti-corruption policy]. Kyiv [in Ukrainian].
8. Demyanchuk, Yu. V. (2017). Analiz deystvuyushchikh pravovykh osnov protivodeystviya koruptsii v Ukraine [Analysis of the current legal framework for combating corruption in Ukraine]. *Mezhdunarodnyy*

nauchno-prakticheskiy pravovoy zhurnal «Legea si Viata» – International scientific and practical legal journal «Legea si Viata», 4 / 2 (304), 23–26 [in Russian].

9. Alferov, S. M. (2011). Osoblyvosti administratyvno-pravovoi vidpovidalnosti za koruptsiini pravoporushennia [Features of administrative liability for corruption offenses]. *Forum prava – Law Forum*, 4, 9–14 [in Ukrainian].
10. Iz doslidzhen MVF: Yak Ukraini borotysia z koruptsiieiu? [From the IMF research: How can Ukraine fight corruption?]. (2017). *Ukraina kryiminalna*. URL: <https://cripo.com.ua/processes/?p=229455> [in Ukrainian].
11. Kovalenko, V. V. (2012). Kurs administratyvnoho prava Ukrainy: pidruchnyk [Course of administrative law of Ukraine: textbook]. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
12. Analitychna dopovid Tsentru Razumkova [Analytical report of the Razumkov Center]. (2009). *Natsionalna bezpeka y oborona – Journal of National Security and Defense*, 7 (111), 84 [in Ukrainian].
13. Analitychna dopovid do Shchorichnoho Poslannia Prezydenta Ukrainy do Verkhovnoi Rady Ukrainy «Pro vnutrishnie ta zovnishnie stanovyshe Ukrainy u 2016 rotsi» [Analytical report to the Annual Address of the President of Ukraine to the Verkhovna Rada of Ukraine «On the Internal and External Situation of Ukraine in 2016»]. (2016). *Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen – National Institute for Strategic Studies*. Kyiv [in Ukrainian].
14. Babiy, B. M., Burchak, F. G., Koretsky, V. M., & Tsvetkova, V. V. (1983). Iurydychnyi slovnyk [Legal Dictionary]. Kyiv: Main Edition of the Ukrainian Soviet Encyclopedia [in Ukrainian].